

CAPITOLUL 2

ESTIMAREA EVOLUȚIEI ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ÎN ANUL 2002

REZUMATUL CAPITOLULUI 2

- **Prognoza macroeconomică pentru anul 2002** are ca obiectiv asigurarea creșterii economice bazate pe sporirea ratei investițiilor, prin participarea semnificativă a capitalului național și prin atragerea de resurse externe, mai ales sub formă de investiții directe.
- **Produsul intern brut** se estimează că va crește în anul 2002 cu 5%, pe seama măririi volumului de activitate, cu deosebire în ramurile producătoare de bunuri. **Produsul intern brut nominal** va înregistra o creștere mai moderată datorită diminuării inflației, urmând să ajungă la 1.440 mii miliarde lei.
- **Formarea brută de capital fix** va crește cu 9,7% în condițiile în care cererea internă, în ansamblul său, va crește cu 6%. Deficitul balanței comerciale ar urma să provină din achizițiile tot mai însemnate de echipamente și tehnologii performante.
- **Consumul final al populației** va crește cu o rată mai mică decât produsul intern brut (3,8%), având, în schimb, o dinamică mai mare decât consumul administrației, restrâns în principal prin măsuri de consolidare fiscală.
- Dinamica mai pronunțată a importurilor de bunuri și servicii față de exporturile de bunuri și servicii va face ca **exportul net** să aibă o contribuție negativă la creșterea reală a produsului intern brut.
- Evoluția negativă a exportului net este compensată de evoluția pozitivă a balanței serviciilor și a balanței veniturilor, care urmează a-și ameliora deficitele, precum și de creșterea contribuției excedentului transferurilor curente, astfel încât deficitul **contului curent al balanței de plăți externe** va fi la nivelul de 2,28 miliarde dolari.
- În domeniul **resurselor umane**, creșterea economică susținută va fi însoțită de o majorare a numărului de salariați (+45 mii persoane), în condițiile unei îmbunătățiri importante a productivității muncii (+4,5%) și unei reduceri a ratei șomajului până la 9,2%.

2. Estimarea evoluției economiei românești în 2002

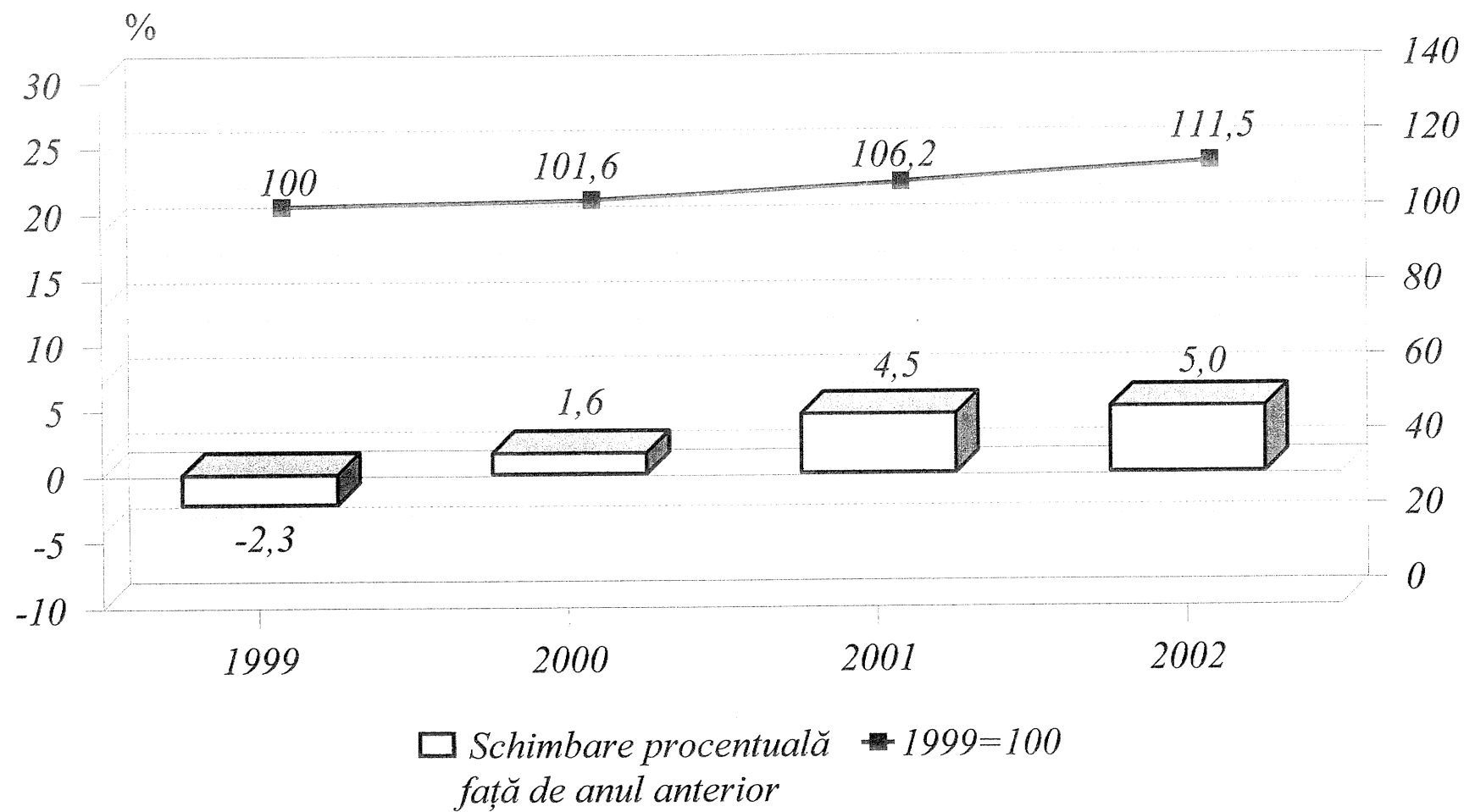
Prognoza macroeconomică pentru anul 2002, construită pe baza Programului de guvernare pe perioada 2001-2004 are ca obiectiv asigurarea creșterii economice bazate pe sporirea ratei investițiilor prin participarea semnificativă a capitalului național și prin atragerea resurselor externe, mai ales sub formă de investiții directe, astfel încât să se asigure o dezvoltare echilibrată, fără mari discrepanțe în evoluția și structura agregatelor macroeconomice. **Produsul intern brut** se estimează că va crește în anul 2002 cu 5%, pe seama măririi volumului de activitate, cu deosebire în ramurile producătoare de bunuri (planșa nr.10).

Principalele ipoteze ale estimărilor privind evoluția viitoare a economiei românești, decurgând din Programul de guvernare 2001-2004, sunt următoarele:

- relansarea cererii interne fără a se neglija rolul cererii externe;
- îmbunătățirea structurii cererii totale, ca urmare a unei dinamici superioare a formării brute a capitalului fix comparativ cu cea a consumului final;
- o politică a veniturilor care să susțină procesul de dezinflație, respectiv o evoluție a acestora strict legată de performanțele economice;
- revigorarea producției interne - industrie, construcții - în cadrul căreia se detașează industria prelucrătoare, cu un aport sporit de valoare adăugată;
- modificarea structurii exporturilor românești în favoarea produselor de prelucrare superioară, cu valoare adăugată brută mai ridicată;
- îmbunătățirea utilizării resurselor de muncă, atât prin majorarea numărului de salariați, cât și prin creșterea generală a gradului de ocupare reflectată în reducerea ratei șomajului;
- îmbunătățirea stabilității sistemului financiar și bancar și finalizarea reformei sistemului fiscal;
- dezvoltarea unui mediu de afaceri funcțional și atractiv.

Scenariul preconizează o continuare a tendinței, începută în anul 2001, de **utilizare a produsului intern brut** cu precădere pentru acumulare. **Formarea brută de capital fix** va crește în anul 2002 cu 9,7%, în condițiile în care cererea internă, în ansamblul său, va crește cu 6%. Deficitul balanței comerciale ar urma să provină din achizițiile tot mai însemnate de echipamente

PRODUSUL INTERN BRUT

Planșa nr.10

și tehnologii performante. Ritmurile de creștere pe fiecare destinație a produsului intern brut (tabelul nr.13) sunt următoarele:

Tabelul nr.13.

-modificări procentuale față de an anterior-

	2000	2001	2002
Cererea internă, din care:	+4,2	+6,5	+6,0
- Consumul final al gospodăriilor populației	-1,2	+4,4	+3,8
- Consumul administrației publice și private	+15,6	+3,2	+3,0
- Formarea brută de capital fix	+5,5	+10,0	+9,7
- Modificarea stocurilor*)	+1,9	+1,4	+1,5
Exportul net*)	-2,8	-2,3	-1,5
- Exporturi de bunuri și servicii	+23,9	+12,6	+8,9
- Importuri de bunuri și servicii	+29,1	+16,6	+10,6
Produsul intern brut	+1,6	+4,5	+5,0

*) Contribuția la creșterea reală a produsului intern brut

Consumul final al populației va crește cu o rată mai mică decât produsul intern brut (+3,8%), având, în schimb, o dinamică mai mare decât consumul administrației, ultimul fiind restrâns în principal datorită măsurilor luate în scopul consolidării fiscale. Pe latura cererii, acest lucru va reduce presiunea inflaționistă. Dinamica consumului final al populației va fi influențată de dinamica superioară a cumpărărilor de mărfuri (103,9%), determinată de creșterea puterii de cumpărare. În aceste condiții, consumul final al gospodăriilor populației va reprezenta, în anul 2002, 70% din produsul intern brut.

Exportul net va avea în anul 2002 o contribuție negativă la creșterea reală a produsului intern brut, ca urmare a dinamicii mai pronunțate a importurilor de bunuri și servicii față de exporturile de bunuri și servicii. Exporturile de bunuri și servicii sunt proiectate a avea o creștere de 8,9%, iar importurile de bunuri și servicii să înregistreze un spor de 10,6%.

Exporturile de bunuri au fost estimate ca având o creștere de 8,4%, pe principalele grupe de produse estimându-se următoarele evoluții:

- creșterea exportului de produse agroalimentare cu 7% bazată în special pe nivelul producției vegetale, respectiv realizarea unui plus față de 2001 de 30 milioane dolari;

- creșterea cu 28,9% a exportului de produse ale industriei construcțiilor de mașini, ceea ce reprezintă un plus de 650 milioane dolari;
- menținerea evoluției crescătoare a exportului de produse ale industriei ușoare.

Importurile de bunuri se vor majora cu 9,3%, ținând cont în principal de dependența dezvoltării țării noastre de creșterea resurselor energetice din import, precum și de necesitatea relansării procesului investițional, susținută de transferul de tehnologie din exterior. În structură, importurile prezintă următoarele caracteristici:

- scăderea importurilor de produse agroalimentare în anul 2002 cu 4,2%;
- importul de produse minerale, va continua să crească, ritmul estimat de 5,4%, fiind însă sub media creșterii importurilor;
- sporirea importului de produse ale industriei construcțiilor de mașini cu 12,6%, importuri care includ bunurile de capital.

Având în vedere estimările efectuate pentru exportul și importul de bunuri în anul 2002, respectiv deficitul balanței comerciale (FOB-CIF) (planșa nr.11) și evoluția comerțului exterior de bunuri și servicii, contul curent se prezintă astfel (tabelul nr.14):

Tabelul nr.14.

-milioane dolari-

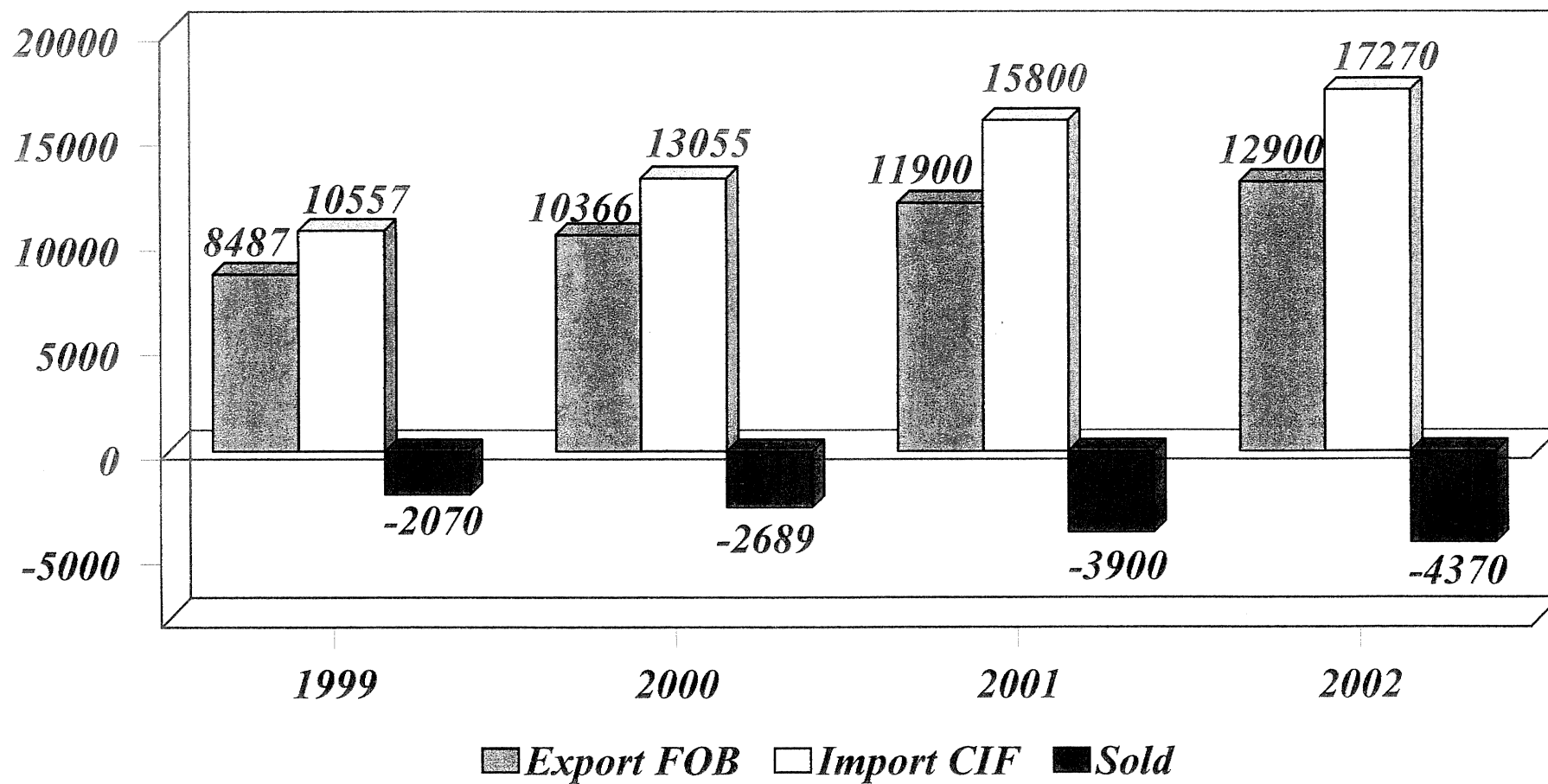
	2000	2001	2002
Contul curent	-1.359	-2.282	-2.280
- Încasări	13.537	15.144	16.570
- Plăți	14.896	17.426	18.850
Export de bunuri și servicii	12.133	13.800	15.000
Import de bunuri și servicii	14.071	16.776	18.190

Evoluția exportului net pune în evidență menținerea deficitului **contului curent al balanței de plăți externe** la nivelul de 2,28 miliarde dolari, susținut de evoluția pozitivă a balanței serviciilor și a balanței veniturilor, care urmează a-și reduce deficitele, precum și de creșterea contribuției excedentului transferurilor curente.

Evoluțiile menționate conduc la următoarea **structură a utilizării produsului intern brut** (tabelul nr.15):

COMERȚ EXTERIOR

milioane dolari

Planșa nr.11

Tabelul nr.15.

	-procente-		
	2000	2001	2002
Cererea internă	105,8	108,5	108,4
- Consumul final al gospodăriilor populației	70,0	70,4	70,0
- Consumul final al administrației publice și private	16,4	15,6	14,8
- Formarea brută de capital fix	18,4	19,5	19,7
- Modificarea stocurilor	1,0	3,0	3,8
Exportul net	-5,8	-8,5	-8,4
- Exporturi de bunuri și servicii	34,1	37,6	37,4
- Importuri de bunuri și servicii	39,9	46,1	45,8
Produsul intern brut	100,0	100,0	100,0

NOTĂ: Structura s-a calculat pe baza valorilor în prețuri curente

Pe latura ofertei, se estimează ritmuri superioare de creștere față de produsul intern brut în industrie, construcții și serviciile direct condiționate (transporturi și comerț) de volumul de activitate din cele două ramuri. Evoluția valorii adăugate brute în principalele ramuri se prezintă astfel (tabelul nr.16):

Tabelul nr.16.

	-modificări procentuale față de an anterior-		
	2000	2001	2002
Industrie	+6,1	+6,2	+5,8
Agricultură, silvicultură și piscicultură	-15,8	+2,9	+4,6
Construcții	+6,3	+7,7	+6,8
Comerț, hoteluri și restaurante	+3,9	+4,7	+5,6
Transporturi	+3,6	+4,8	+5,4
Comunicații	-4,9	4,1	4,6
Tranzacții imobiliare, alte servicii	+10,3	+5,2	+5,7
Administrația publică, învățământ, sănătate	-0,3	-2,8	-1,8
Activități financiar-bancare	-24,0	+4,8	+5,6
Valoarea adăugată brută pe total economie	+1,7	+4,5	+5,0
Produsul intern brut	+1,6	+4,5	+5,0

Producția industrială va crește cu 5,8% datorită majorării, cu deosebire, a producției ramurilor industriei prelucrătoare cu cerere la export, bazată în principal pe creșterea semnificativă a productivității muncii. Ținând seama de posibilitățile limitate de creștere în industria extractivă, precum și de

necesitatea reducerii intensității energetice în sectorul productiv al economiei, se apreciază că **industria prelucrătoare** va avea rolul principal în dezvoltarea industrială a țării (planșa nr.12). În aceste condiții producția industriei prelucrătoare este estimată să crească cu 6,6%, evoluție structurată pe principalele componente astfel:

- **componenta ofensivă**, în care se înscriu sectoarele și grupele de produse cu creștere peste media pe ansamblul industriei: industria de mașini și echipamente (+9,2%); industria confecțiilor (+8,5%); industria de mașini și aparate electrice (+8,0%); industria chimică (+7,3%); industria pielăriei și încălțămintei (+7,0%); industria mijloacelor de transport rutier (+7,0%); industria alimentară (+6,7%); prelucrarea petrolului (+6,6%); industria mobilei (+6,5%);
- **componenta neutrală**, care cuprinde sectoare cu creșteri apropiate de media pe industrie: prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (+6,0%); industria metalurgică (+5,9%); industria celulozei, hârtiei și cartonului (+5,7%); industria altor produse din minerale nemetalice (+5,7%); industria altor mijloace de transport (+5,5%);
- **componenta defensivă**, în care se înscriu sectoarele a căror evoluție se va afla mult sub cea pe ansamblul industriei și a căror pondere în structura industriei va scădea: construcții metalice (+4,3%); prelucrarea lemnului (+4,0%); industria de aparatură medicală de precizie, optică și ceasornicărie (+3,0%); industria textilă (+2,0%); industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații (+2,0%).

Proгноza evoluției **agriculturii** pentru anul 2002 presupune o creștere a valorii producției agricole cu 4,5%, dinamică posibilă nu numai datorită potențialului productiv al terenului agricol, cât mai ales sporirii randamentelor, ca urmare a măsurilor de redresare a agriculturii avute în vedere prin Programul de guvernare.

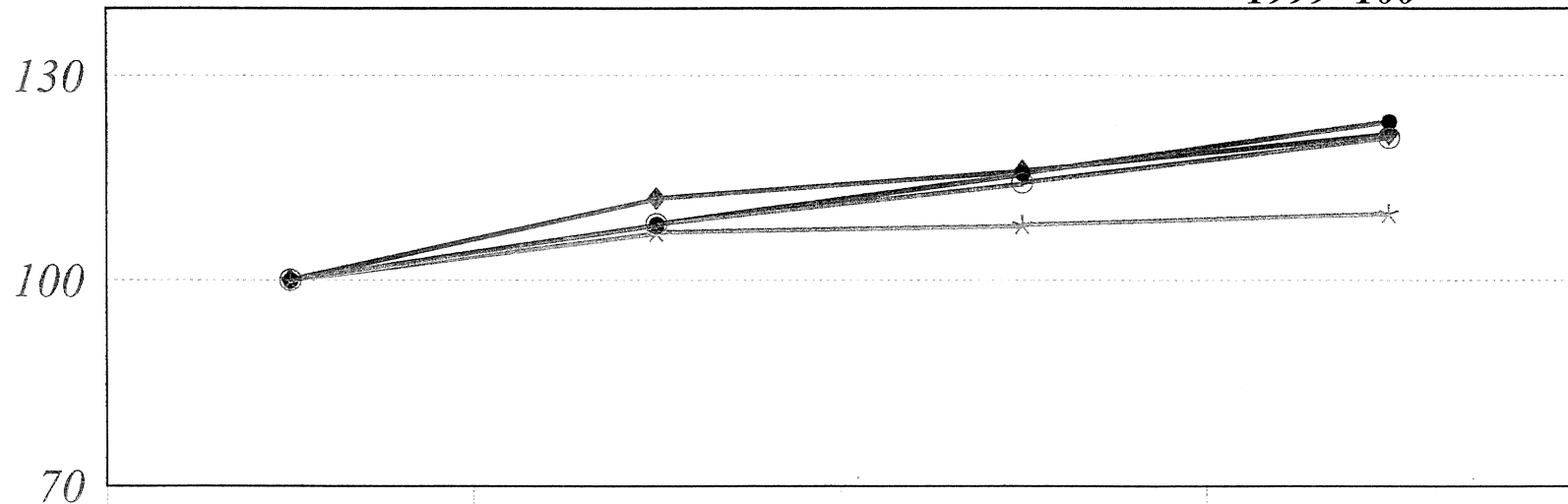
În domeniul **inflației**, se preconizează o reducere graduală, în principal prin:

- accelerarea reformelor în special în ceea ce privește ajustările structurale, ceea ce va asigura premisele unei sensibile dezinflații;
- menținerea unei politici monetare prudente, capabilă să asigure remonetizarea economiei prin instrumente neinflaționiste;
- reducerea durabilă a anticipațiilor inflaționiste ale agenților economici, pe fondul unei creșteri economice sustenabile;

PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ

%

1999=100

	1999	2000	2001	2002
Industria total	100	108.2	114.3	120.9
Industria extractivă	100	107	108.1	109.8
Industria prelucrătoare	100	108.2	115.7	123.3
Producția și distribuția de energie electrică și apă caldă	100	112	116	121.5

○ Industria total * Industria extractivă ● Industria prelucrătoare ◆ Producția și distribuția de energie electrică și apă caldă

Planșa nr.12

- sporirea disciplinei financiare, reducerii blocajului financiar și combaterea inflației speculative;
- perfecționarea mecanismelor privind regimul prețurilor reglementate;
- urmărirea raportului cerere-ofertă în diverse sectoare, efectuarea de investigații pentru cunoașterea diferitelor piețe în vederea identificării oricăror distorsiuni în funcționarea normală a acestora și luarea măsurilor de remediere legală.

Pentru anul 2002 prognoza prevede o reducere a inflației la circa 22% însemnând că, practic, s-a intrat în faza evoluției descrescătoare și predictibile a inflației (planșa nr.13).

În structură, evoluția diferențiată a prețurilor va favoriza modificarea comportamentului agenților economici și populației în direcția economisirii și acumulării. Se preconizează indici de prețuri inferiori pentru formarea brută de capital fix atât față de deflatorul produsului intern brut, cât și față de indicii de prețuri aferenți consumului final al populației.

Creșterea valorică a produsului intern brut, rezultat al combinației influențelor scăderii prețurilor și a creșterii reale, urmărește evoluția inflației, deflatorul produsului intern brut de 124,7%, fiind inferior indicelui mediu al prețurilor de consum (126%).

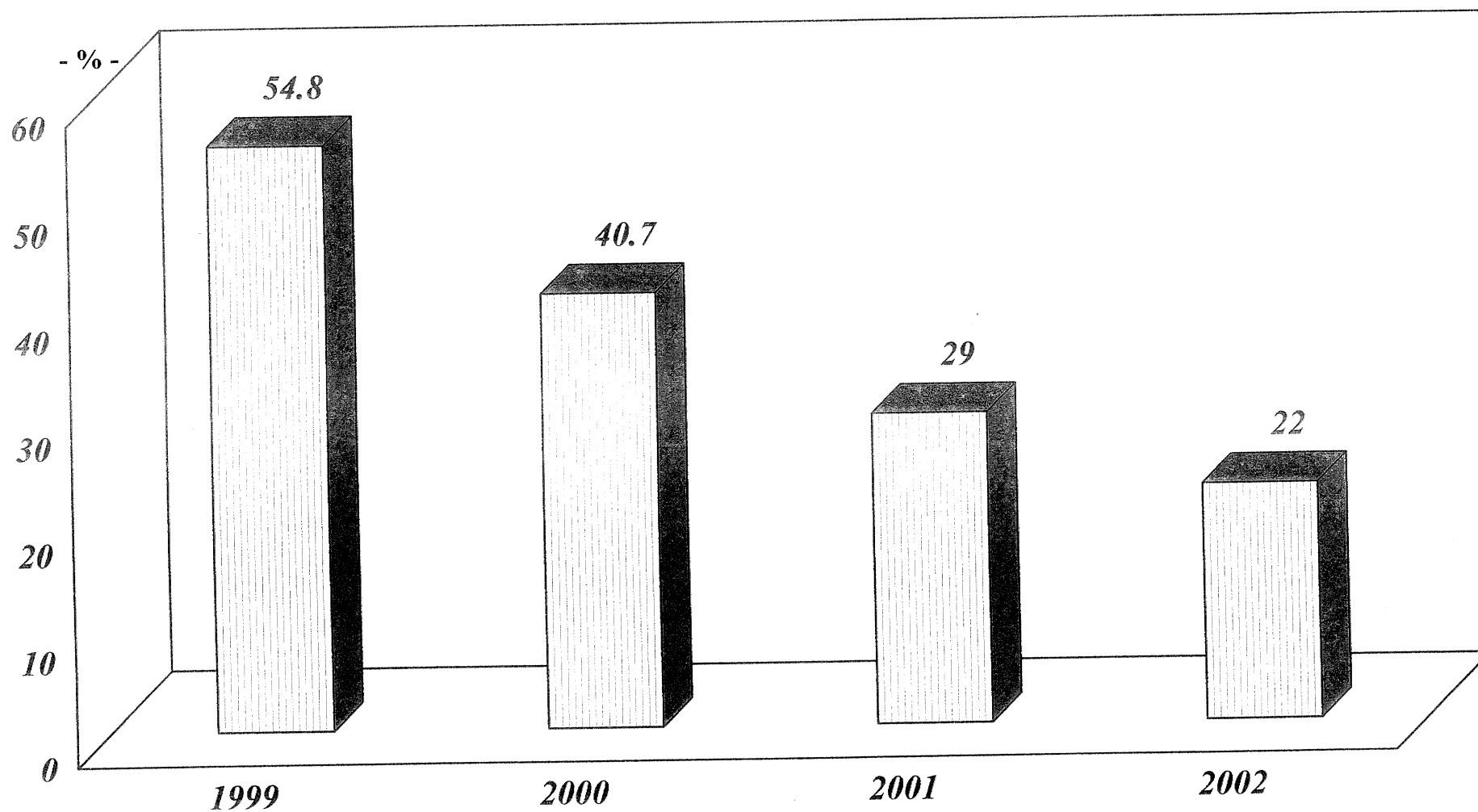
Produsul intern brut nominal va înregistra o creștere mai moderată datorită diminuării inflației în anul 2002, urmând să ajungă la 1.440.000 miliarde lei.

În domeniul **resurselor umane**, creșterea economică susținută va fi însoțită de o majorare a numărului de salariați, la care se adaugă și profesiile libere, în condițiile unei îmbunătățiri importante a productivității muncii. Sursele demografice ale creșterii cantitative a forței de muncă vor fi limitate. Populația totală se reduce și, ca urmare rata de activitate se diminuează, chiar dacă panta declinului este mult atenuată de numărul mai mic de ieșiri la pensie, ca urmare a noii Legii a pensiilor, prin care perioada de activitate s-a prelungit.

Evoluția ocupării va fi influențată de câțiva factori contradictorii. Pe de o parte, fluxul de investiții străine va genera noi locuri de muncă. Întreprinderile mici și mijlocii se așteaptă să aibă, de asemenea, o contribuție pozitivă, localizată mai ales la nivelul muncii nesalariale. Totuși continuarea procesului de restructurare și privatizarea vor induce presiuni asupra ocupării.

În același timp **productivitatea muncii își va spori** ritmul său de creștere, care va fi începând cu anul 2003 peste ritmul de creștere a produsului

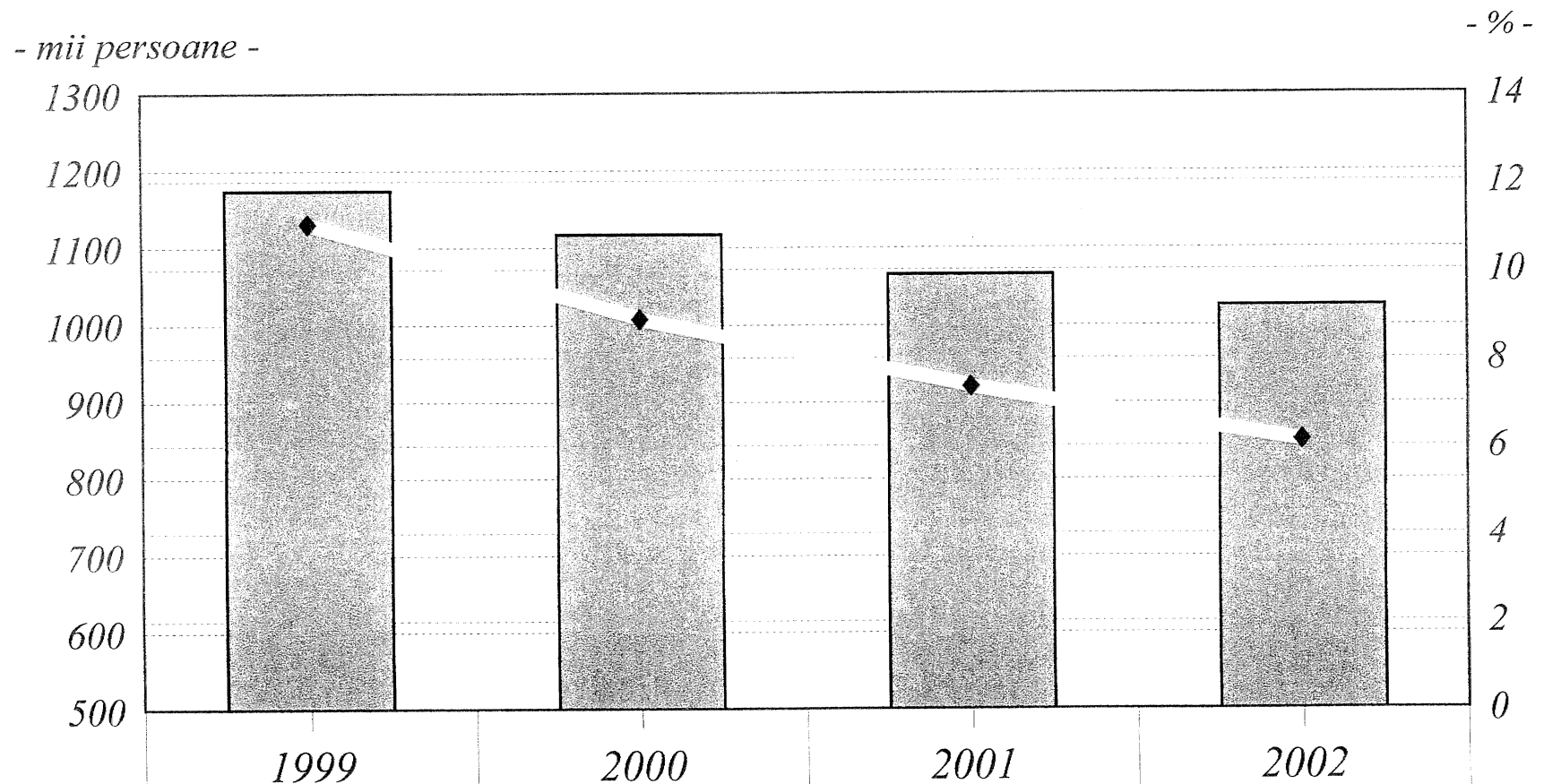
CREȘTEREA PREȚURILOR DE CONSUM
(decembrie față de decembrie an anterior)

Planșa nr.13

intern brut. În anul 2002, pe ansamblul economiei, productivitatea muncii, calculată ca raport între produsul intern brut și populația ocupată va crește cu 4,5%. Numărul mediu de salariați se va majora cu 45 mii de persoane, iar **rata șomajului** se estimează că va ajunge la 9,2% (planșa nr.14).

EVOLUȚIA RATEI ȘOMAJULUI ȘI A NUMĂRULUI DE ȘOMERI

Rata șomajului	11.8	10.8	9.9	9.2
Număr șomeri	1130	1007	920	850

□ Rata șomajului ♦ Număr șomeri

Planșa nr.14